

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

Úvod do metodiky zájmové činnosti

Mgr. Bc. Martin Vejvoda

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU
METODIKA

**Cílená zpětná vazba
Techniky**

Jen pro interní potřebu TUL -distanční studium

Cílená zpětná vazba (CZV)

Zpětná vazba může být realizována některými technikami:

- **Techniky skupinové diskuse** – nejčastěji využívá cílená zpětná vazba, účastníci sedí v kruhu, instruktor pomocí vhodně volených otázek dává prostor pro vyjádření uplynulého zážitku.
- **Technika rychlého shrnutí zážitku** – využívá se, když je potřeba, aby zpětná vazba proběhla rychle, zážitek vyjádříme slovem, gestem. Je efektivní a vhodná pro děti, protože neudrží delší pozornost.
- **Tvořivá zpětná vazba** – vhodná pro introvertní lidi, ti své pocity nevyjadřují přímo, ale vytvoří malbu, koláž, sochu, báseň atd. a ty by měly jednotlivé účastníky nutit k zamyšlení. Může probíhat individuálně nebo společně v rámci celé skupiny.
- **Dramatická zpětná vazba** – zážitek bývá vyjádřen dramatizací, sehráním scénky, živým obrazem, využívá se komentáře, výměny rolí.
- **Zpětná vazba s pomůckami** – technika využívá lano, nákresy, karty; pomůcka zvyšuje názornost a dynamiku cílené zpětné vazby, znázorňuje pocity spojené s vyjádřením intenzity vzdáleností, směřování nebo změn.
- **Závěrečná zpětná vazba** – techniky, které slouží k souhrnnému zhodnocení větší akce nebo k závěrečnému impulsu do budoucna.

Cílená zpětná vazba (CZV)

Pokud chceme CZV uskutečnit, je dobré si stanovit cíl, pozorovat průběh aktivity nebo hry a chování účastníků při ní a pak lze přistoupit k realizaci CZV.

Pro zážitkové akce je nejčastěji užívanou technikou cílené zpětné vazby skupinová diskuse, která často bývá doplňována i jinými technikami. Abychom ji mohli realizovat, je dobré být aktivitě osobně přítomen, buď jen jako pozorovatel, nebo přímý účastník aktivity. S pomocí předem připravených otázek realizujeme CZV.

Samotné zhodnocení průběhu CZV je uskutečňováno buď organizátorem, nebo s pomocí instruktora, který vše sleduje a má objektivnější náhled.

Cílená zpětná vazba (CZV)

Zpětná vazba je nepostradatelný prvek programů zážitkové pedagogiky.

Proto je důležité, aby náročnost úkolů byla stanovena tak, aby cíl byl dosažitelný, i když s maximálním nasazením. Po jeho splnění se pak naplno projeví pocit uspokojení. Abychom se něčemu naučili, nestačí jen samotný zážitek, ale musíme průběh aktivit zhodnotit.

Zpětná vazba je momentem pro sdílení pocitů účastníků i instruktorů.

Dává možnost si uvědomit rezervy jednotlivců i celého týmu.

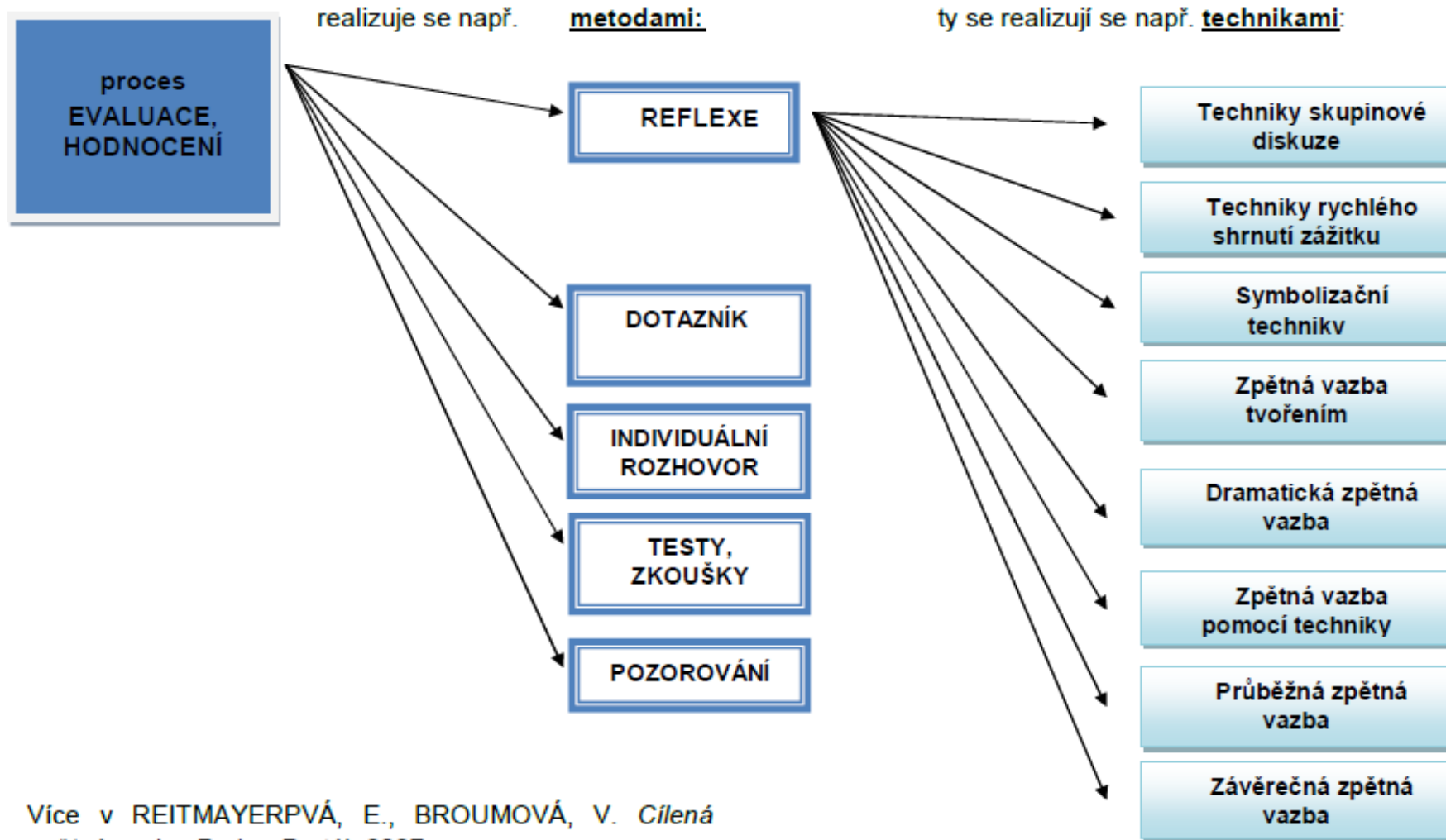
Vypovídá i o tom, zda scénář splnil cíl, s kterým byl tvořen a ke kterému měl účastníky dovést.

Díky ní se hra stává skutečným zážitkem a může výrazně ovlivnit lidskou osobnost.

Často poukáže na problémy, které se týkají skupinových vztahů, a dopomáhá k jejich řešení.

Pozitivní zpětná vazba motivuje účastníky akce, radost z úspěchu podporuje jejich sebevědomí a sebeúctu.

Získané zkušenosti pak mohou být uplatněny v běžném životě

Více v REITMAYERPVÁ, E., BROUMOVÁ, V. *Cílená zpětná vazba*. Praha: Portál, 2007.

TECHNIKY

BAREVNÁ ŠKÁLA

Pomůcky: barevné kartičky

Instruktor dá každému před hrou nebo akcí barevné kartičky, např. zelenou, červenou a žlutou.

Po skončení aktivity vyzve hráče, aby zvednutím karty zhodnotili svůj prožitek.

Aby bylo vyloučeno vzájemné ovlivňování, zvedají účastníci karty zády do kruhu.

JEDNÍM SLOVEM

Po skončené aktivitě se každý účastník pokusí vyjádřit svůj nejhlubší zážitek pomocí jednoho slova nebo holé věty.

VÝRAZ OBLIČEJE

Pomůcky: Kartačky se symboly obličejů.

Každý hráč dostane pět karet se symboly obličejů vyjadřujícími svými výrazy různý stupeň spokojenosti.

Hráči se vyjadřují k tomu, jaký mají pocit z předešlé aktivity.

TEPLOMĚR

V místnosti instruktor určí čáru, která představuje kontinuum od minusu přes nulu k plusu. Účastníci zaujmou podle zadaného kritéria své místo na tomto kontinuu.

Kritériem může být třeba otázka:

- Jak jste se cítili během předchozí aktivity?
- Jak se vám spolupracovalo?
- Vnímali jste svoji roli jako dominantní, nebo submisivní?

PALEC VZHŮRU

Instruktor zadá tři polohy palce na ruce, které vyjadřují stupeň spokojenosti s některou charakteristikou předchozí aktivity.

Palec **vzhůru** znamená, že se účastník cítí výborně, podařila se práce v týmu.

Palec **dolů** znamená, že se cítí špatně, téměř nic se nepodařilo.

Palec **vodorovně** vypovídá o uspokojivém pocitu z práce skupiny.

Tímto způsobem je možné rychle zjistit úroveň spokojenosti celé skupiny, pocit fyzické či psychické pohody apod. Poté lze zahájit na toto téma diskusi.

UKU NA TOHO, KDO...

Tato cílená zpětná vazba ukáže přínos a důležitost jednotlivých členů skupiny.

Každý účastník volí pomocí svých rukou.

Každý má jeden hlas – jednu ruku. Instruktor vysloví tvrzení a poté každý z účastníků položí ruku na rameno toho, ke komu se toto tvrzení podle jeho soudu nejvíce hodí.

UKU NA TOHO, KDO...

Příklady tvrzení jsou například: „Uku na toho, kdo (komu, koho)...“

- ...se stará ve skupině o dobrou náladu a smích
- ...má dobré nápady
- ...je dobrý vůdce
- ...dobře naslouchá
- ...ti pomohl
- ...jsi pomohl ty
- ...bychom měli více poslouchat
- ...je šikovný
- ...se stará o to, jak se ostatní cítí
- ...bys chtěl poděkovat
- ...tě překvapil
- ...byl trpělivý

MALOVANÁ FOTOGRAFIE

Pomůcky: papír a tužky pro všechny.

Účastníci malují obrázky – fotografie v symbolické i reálné podobě.

Snaží se zachytit výrazný okamžik, který pro ně byl během předchozí aktivity důležitý.

Jako by obrázkem na chvíli zastavili dění v minulosti.

V malovaných obrázcích pak budou zachyceny i pocity z aktivity.

Následuje skupinová diskuze.

SPOLEČNÁ KOLÁŽ

Pomůcky: materiál na koláž, lepidlo, nůžky, papíry

Každý účastník se zamyslí a vybere tři obrázky, které nejvíce vystihují jeho prožívání aktivity, ty zařadí do společné koláže.

Na společné práci se všichni domlouvají.

Poté následuje diskuze, kde všichni svou volbu zdůvodní, popř. vysvětlí.

PAPÍROVÉ BUBLINY

Pomůcky: papíry, fixy a nůžky

Účastníci se rozdělí do menších skupinek. Ve skupinkách si vyberou nějaký stěžejní okamžik předešlé aktivity, v němž se nezapojovali oni, ale naopak někteří členové z ostatních skupinek a diskutují o jednotlivých aktérech. Snaží si vzpomenout, co který z nich říkal, a zapíšou to na papír. Z něj udělají bubliny, které znáte z komixů. Poté diskutují o tom, co by tito aktéři mohli říct jiného, aby situace dopadla lépe, lidé se během ní lépe cítili, atd.

Nakonec se všichni sejdou ve velké skupině a odehrají jednotlivé scény – skupinky si vždy nastaví do situace jednotlivé aktéry, přiloží jim k hlavě bubliny se slovy, která skutečně padla, a poté je nahradí slovy, která by podle nich mohla padnout.

Následuje diskuze.

LÍSTKY ZE STROMU

Pomůcky: větší množství lístků papírů, kresba holého stromu, tužky izolepa.

Účastníci mají pravidelně každý den možnost napsat na lístek nebo lístky svoje nejsilnější zážitky za uplynulý den a nalepit je na společný strom jako jeho listy.

Lístky jsou anonymní, nemusí se podepisovat.

Jsou však veřejně přístupné, a tak si každý může přečíst zážitky ostatních.

Variace:

Strom má čtyři větve:

- větev pro báječné zážitky,
- větev pro špatné zážitky,
- větev pro obohacující zážitky,
- větev pro nevšední setkání s někým

BAREVNÉ CESTY

Pomůcky: barevné provázky ve čtyřech barvách, špendlíky, nůžky, kartičky s charakteristikami barev provázků

Na zdi je zatlučeno do kruhu tolik špendlíků, kolik je účastníků.

Každý z nich je označen jménem dotyčného účastníka.

K dispozici jsou barevné provázky, každá barva něco znamená

- - např. zelená = rád bych tě víc poznal,
- červená = dobře se mi s tebou spolupracovalo,
- modrá = nerozumím něčemu mezi námi).

Každý den mají účastníci možnost pomocí zvoleného barevného provázku propojit svůj špendlík se špendlíkem někoho jiného.

Postupně vzniká barevná síť, která zachycuje vývoj ve skupině.

ZEĎ NÁŘKŮ A ZEĎ RADOSTÍ

Pomůcky: dva velké papíry, izolepa, barevné fixy

Na zdi po celou dobu visí dva velké papíry nadepsané jako
„Zed' radostí“ a „Zed' nářků“.

Účastníci mají k dispozici barevné fixy a kdykoli mohou na papíry napsat svůj pocit, či zážitek ze společných programů.

Zápisy jsou anonymní.

Je možné ponechat je bez komentářů, jako holou zpětnou vazbu, nebo se k nim průběžně vracet v diskuzi, kde je instruktor s účastníky probere.